

Dosarul nr. 3ra-1217/23
2-23168456-01-3ra-11122023

Prima instanță: Judecătoria Orhei, sediul Central (A. Balan)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (G. Mîra, A. Bostan, G. Dașchevici)

DECIZIE

12 decembrie 2023

mun. Chișinău

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

Completul de judecată, în componența:

Președinte, judecător

Judecători

Aliona Miron

Diana Stănilă

Ion Malanciuc

examinând admisibilitatea recursului depus de Stanciu Sergiu, concurent electoral din partea Partidului Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate”,

în cauza de contencios administrativ, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Stanciu Sergiu, concurent electoral din partea Partidului Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate”, candidat la funcția de primar al municipiului Orhei împotriva Consiliului Electoral de Circumscripție Electorală raională Orhei nr. 25 și Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale mun. Orhei nr. 25/1, persoană terță Cociu Tatiana, concurent electoral din partea Partidul Politic „Forța de Alternativă și de Salvare a Moldovei”, candidat la funcția de primar în municipiul Orhei cu privire la anularea Hotărârii nr. 83 din 14 noiembrie 2023 a Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale mun. Orhei nr. 25/1 „cu privire la confirmarea legalității alegerilor locale generale din 05 noiembrie 2023, în circumscripția electorală mun. Orhei nr. 25/1 și validarea mandatului de primar al municipiului Orhei, raionul Orhei”, anularea Hotărârii nr. 84 din 14 noiembrie 2023 a Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale mun. Orhei nr. 25/1 „cu privire la confirmarea legalității alegerilor locale generale din 05 noiembrie 2023, în circumscripția electorală mun. Orhei nr. 25/1, raionul Orhei, validarea și atribuirea mandatelor de consilier și declararea candidaților supleanți în Consiliul municipal Orhei, raionul Orhei”, anularea Hotărârii nr. 248 din 19 noiembrie 2023 a Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale raională Orhei nr. 25 „cu privire la contestația din 15 noiembrie 2023 depusă de Sergiu Stanciu, concurent electoral din partea PP „Partidul Acțiune și Solidaritate”, la alegerile locale generale din 05 noiembrie 2023”,

împotriva deciziei din 07 decembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 25 noiembrie 2023, ora 23:23, Stanciu Sergiu a depus prin intermediul poștei electronice a Judecătoria Orhei, sediul Central, cerere de chemare în judecată

împotriva Consiliului Electoral de Circumscripție Electorală raională Orhei nr. 25 și Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale mun. Orhei nr. 25/1 cu privire la anularea Hotărârilor Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale mun. Orhei nr. 83 și 84 din 14 noiembrie 2023, Hotărârii nr. 248 din 19 noiembrie 2023 emisă de Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale Orhei nr. 25.

În motivarea contestației a invocat că, la 14 noiembrie 2023, prin hotărârile nr. 83 și nr. 84, CECE mun. Orhei nr.25/1 a confirmat legalitatea alegerilor locale generale din 05 noiembrie 2023 în circumscripția electorală mun. Orhei nr.25/1 și a validat mandatul de primar în mun. Orhei a dnei Tatiana Cociu - PP „Forța de Alternativă și de Salvare a Moldovei”, precum și a validat/atribuit mandatele de consilieri la consiliul local/municipal Orhei, în timp ce pe rol la organele electorale și la instanțele de judecată erau și sunt în prezent contestații/litigii în examinare privind încălcările admise în campania electorală la alegerile locale din 05 noiembrie 2023.

Respectiv asupra acestor hotărâri, conform procedurii stabilite, a fost depusă în termen la data de 15.11.2023 o contestație.

La rândul său, organul electoral ierarhic superior, Consiliul electoral de circumscripție raională Orhei nr. 25, prin Hotărârea nr. 248 din 19.11.2023 a declarat ca fiind inadmisibilă contestația din 15.11.2023 a concurentului electoral Sergiu Stanciu, depusă împotriva Hotărârii nr.83 și 84 din 14.11.2023 a CECE Orhei nr.25/1, în baza art. 93 alin. (2) lit. e) din Codul electoral, considerând că contestatarul/reclamantul nu poate revendica încălcarea drepturilor sale electorale.

Susține că, hotărârea nr. 248 din 19.11.2023 a fost emisă fără respectarea obligațiunii de citare și în general fără comunicarea, prin nici o metodă a concurentului electoral Stanciu Sergiu (PAS) despre ședința de examinare a cererii sale prealabile. Mai mult ca atât, Hotărârea respectivă cu nr.248 din 19.11.2023, i-a fost adusă la cunoștință abia la data de 23 noiembrie 2023 prin intermediul adresei electronice. Respectiv, nici nu a cunoscut despre ziua examinării contestației sale împotriva hotărârii nr. 83 și 84 din 14.11.2023, fiindu-i lezat de către CECE Orhei nr.25, dreptul la apărare și la informare, contrar prevederilor art. 26, 34, 38, 53 din Constituția Republicii Moldova, respectiv nu a cunoscut până la data de 23.11.2023 nici despre emiterea actului administrativ individual - Hotărârea nr. 248 din 19.11.2023 a CECE Orhei nr.25, pentru a o contesta în termenul general electoral de 3 zile, drept dovadă servind emailul și mesajul Președintei CECE Orhei nr.25, dna Irina Taban, către reclamantul Sergiu Stanciu, expediat la data de 23.11.2023. În rezultatul acestor încălcări admise de către organul electoral, reclamantul a fost în imposibilitate de a se adresa în instanța de judecată cu cerere în termen de 3 zile de la adoptarea actului administrativ, Or, acesta a aflat despre hotărârea nr. 248 din 19.11.2023, abia la data de 23.11.2023.

A accentuat încălcările grave ale CECE Orhei nr.25, prin faptul că nu i-a comunicat despre ședința din 19.11.2023, despre hotărârea emisă la această ședință în următoarea zi, conform Regulamentului aprobat prin Hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 1128 din 18 iulie 2023.

Conform prevederilor art. 95 din Codul electoral nr. 325/2022, la alin. (3) stabilește că, în caz de divergență între reglementările prezentului cod și ale altor acte normative, în partea ce ține de termenele de depunere a contestațiilor în perioada electorală, se vor aplica dispozițiile prezentului cod. Totodată, Codul Electoral ca și

act normativ, nu prevede instituția „Repunerii în termen”, respectiv, solicită repunerea în termenul de depunere a contestației, conform prevederilor art. 116 din Codul de procedură civilă și art. 65 din Codul administrativ.

Referitor la admisibilitatea acțiunii, reclamantul a invocat revendicarea dreptului vătămat în sensul art. art. 17, 39 din Codul administrativ. Accentua faptul că organele electorale, în special CECE Orhei nr. 25/1 și CECE Orhei nr. 25, la emiterea hotărârilor nr. 248 din 19.11.2023; nr. 83 și nr. 84 din 14 noiembrie 2023, privind validarea mandatului de primar mun. Orhei și a consilierilor municipali, nu a ținut cont de prevederile legale, încălcându-le în mod abuziv, ceea ce denotă nulitatea absolută a respectivelor hotărâri, contrar prevederilor art. 174 alin. (2) din Codul electoral nr. 325/2022, pct. 9 din Regulamentul privind procedura de confirmare a legalității alegerilor, validarea și atribuirea mandatelor de primar și de consilier, aprobat prin Hotărârea CEC nr. 1104/2023.

Conform circumstanțelor cauzei, candidatul Sergius Stanciu din partea PP „PAS”, a depus mai multe contestații care se examinează și în prezent de către instanțele de judecată competente.

La 13 noiembrie 2023 a depus acțiunea în contencios administrativ împotriva Consiliului Electoral de Circumscripție Electorală raională Orhei nr. 25 și a Consiliului Electoral de Circumscripție Electorală mun. Orhei nr. 25/1, cu privire la anularea Hotărârii nr. 241 din 10.11.2023 emisă de Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale Orhei nr. 25 și a Hotărârii Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale mun. Orhei nr. 75 din 05.11.2023, obligarea Consiliului Electoral al circumscripției electorale Orhei nr. 25/1 de a emite o hotărâre prin care să dispună anularea înregistrării în calitate de concurent electoral la funcția de primar în mun. Orhei, a dnei Tatiana Cociu, din partea PP „Forța de Alternativă și de Salvare a Moldovei” (excluderea din cursa electorală).

La 18 noiembrie 2023, Judecătoria Orhei, sediul Central a pronunțat hotărârea pe acțiunea în contencios administrativ depusă de Sergiu Stanciu, concurent electoral din partea PP „PAS” împotriva Consiliului Electoral de Circumscripție Electorală raională Orhei nr. 25 și a Consiliului Electoral de Circumscripție Electorală mun. Orhei nr. 25/1, concurentului electoral Tatiana Cociu din partea PP „Forța de Alternativă și de Salvare a Moldovei” cu privire la anularea Hotărârii nr. 241 din 10.11.2023 emisă de Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale Orhei nr. 25 și a Hotărârii Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale mun. Orhei nr. 75 din 05.11.2023, dosar nr. 3CA-128/2023, judecător Alina Balan.

Prin Hotărârea menționată instanța de judecată a respins acțiunea. Nefiind de acord cu hotărârea din 18 noiembrie 2023 a Judecătoriei Orhei, sediul Central, a contestat hotărârea la Curtea de Apel Chișinău, la moment, cererea de apel depusă fiind pendinte la Curtea de Apel Chișinău (dosar nr. 2-23161448-02-3a-22112023).

Totodată, a depus cerere de chemare în judecată împotriva Hotărârii Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale Orhei nr. 25 cu privire la cererea prealabilă depusă de Sergiu Stanciu, împotriva Hotărârii nr. 81 din 12.11.2023 a Consiliului Electoral de Circumscripție Electorală mun. Orhei nr. 25/1.

Respectiv, CECE mun. Orhei, nr. 25/1 la emiterea Hotărârilor nr. 83 și nr. 84 din 14.11.2023, prin care s-a confirmat legalitatea alegerilor locale generale din 05.11.2023 în circumscripția electorală mun. Orhei nr. 25/1, și validat mandatul de primar în mun. Orhei a dnei Tatiana Cociu, PP „Forța de Alternativă și de Salvare a

Moldovei”, precum și validare/atribuire a mandatelor de Consilieri la consiliul local/municipal Orhei, nu a respectat prevederile 174 alin. (2) din Codul electoral nr. 325/2022 și pct. 9 din Regulamentul privind procedura de confirmare a legalității alegerilor, validarea și atribuirea mandatelor de primar și de consilier, aprobat prin Hotărârea CEC nr. 1104/2023.

A subliniat reclamantul că, despre existența contestațiilor depuse de concurentul electoral la funcția de primar în mun. Orhei, Sergiu Stanciu, din partea PP „PAS”, CECE mun. Orhei nr. 25/1, a cunoscut. Or, anume CECE Orhei nr. 25 a emis Hotărârea nr. 241 din 10.11.2023, care a constituit obiectul cererii de chemare în judecată depusă de Sergiu Stanciu împotriva Consiliului Electoral de Circumscripție Electorală raională Orhei nr. 25 și a Consiliului Electoral de Circumscripție Electorală mun. Orhei nr. 25/1, (dosar în primă instanță nr. 3CA-128/2023, Dosar în instanța de apel nr. 2-23161448-02-3a-22112023).

În opinia reclamantului, faptele menționate denotă ilegalitatea Hotărârilor nr. 83 și nr. 84 din 14.11.2023 emise de CECE mun. Orhei, nr. 25/1, din care considerente urmează a fi anulate.

În privința celor invocate de CECE Orhei nr.25 în Hotărârea nr.248 din 19.11.2023, precum că contestația lui Sergiu Stanciu din 15.11.2023, privind infirmarea alegerilor din mun. Orhei, este inadmisibilă pe motiv că contestatarul nu poate revendica încălcarea drepturilor sale electorale, cu excepția contestațiilor depuse în condițiile art. 91 alin. (1) lit. d) și alin. (6), menționează următoarele: „în primul rând, CECE Orhei nr.25, la emiterea hotărârii nr. 248 din 19.11.2023, nu a ținut cont că reclamantul a depus contestații inclusiv și prin care s-a contestat și inclusiv faptele considerate ca încălcare a cadrului normativ cu privire la finanțarea partidelor politice, a campaniilor electorale, a candidaților desemnați, în privința candidatei Tatiana Cociu și a PP ”Forța de Alternativă și de Salvare a Moldovei”, în temeiul art. 91, 54 din Codul electoral, aceste contestații fiind depuse, în contextul încălcării grave a principiilor participării la alegeri prevăzute atât de Constituția cât și de art. 2-7 din Codul electoral nr.325/2022, respectiv, fiind clar prezentă vătămarea directă a drepturilor concurentului electoral Sergiu Stanciu, pentru care a solicitat revendicarea drepturilor sale electorale prin toate contestațiile depuse. În al doilea rând, organele electorale, au emis hotărâri de confirmare a alegerilor și de validare a mandatelor de consilieri și primar în mun. Orhei, în timp ce pe rol tot la aceste organe, inclusiv la instanțele de judecată se aflau la examinare contestații, în sensul art.174 din Codul electoral.

În drept, reclamantul a invocat dispozițiile art. art. 17, 65, 189-229 din Codul administrativ, art. 116 din Codul de procedură civilă, art. art. 91, 92, 94, 98 alin. (1), 101 alin. (2), lit. b), art.102 alin. (5) lit. f), art. 54, 50, 56, 57, 58, 174 din Codul electoral.

Prin hotărârea din 01 decembrie 2023 a Judecătoriei Orhei, sediul Central, acțiunea înaintată de Stanciu Sergiu, concurent electoral din partea Partidului Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate”, a fost respinsă ca neîntemeiată (f.d. 133-143).

Prin încheierea din 04 decembrie 2023 a Judecătoriei Orhei, sediul Central, s-a dispus corectarea greșelii evidente strecurate în partea introductivă și dispozitivă a hotărârii judecătorești din 01 decembrie 2023, prin înlocuirea numărului Hotărârii Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale mun. Orhei nr. 25/1 din 14 noiembrie 2023, indicat greșit „nr. 81” cu corect „nr. 83”.

Prin decizia din 07 decembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul depus de Stanciu Sergiu, concurent electoral din partea Partidului Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate”, candidat la funcția de primar al municipiului Orhei, cu menținerea hotărârii din 01 decembrie 2023 a Judecătoriei Orhei, sediul Central.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut că, la 14 noiembrie 2023 în cadrul ședinței Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale nr.25/1, au fost examinate toate contestațiile pendinte la Consiliul electoral respectiv. Iar, conform procesului-verbal nr. 21 din 14.11.2023, s-a stabilit examinarea tuturor contestațiilor, fiind verificat de către membrii CECE mun. Orhei nr.25/1 dacă nu au parvenit alte contestații în adresa acestora, cu atât mai mult că la ședința Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale Orhei a participat și observatorul național acreditat pentru alegerile locale generale din 05 noiembrie 2023, din partea organizației „Promo-Lex”, Railean Delia, care nu a semnalat careva încălcări.

Așa fiind, instanța de apel a considerat că prima instanță corect a reținut prevederile art. 29 din Codul administrativ. Reclamantul pretinde că organul electoral nu a fost în drept să valideze rezultatele alegerilor locale generale, atât timp cât nu a fost finalizată examinarea contestațiilor de către instanțele de judecată. Însă, având ca bază prevederile art. 100 alin. (4) din Codul electoral, care stabilește expres că contestațiile depuse după încheierea votării se examinează concomitent cu procedura de centralizare și confirmare a rezultatelor alegerilor, inclusiv de validare a mandatelor candidaților aleși, instanța de apel a considerat că organele electorale au acționat conform prevederilor legale.

De asemenea, s-a apreciat că, prima instanță a ajuns la o concluzie corectă că anularea hotărârilor organului electoral privind confirmarea legalității alegerilor locale și validarea mandatelor aleșilor local și mandatului primarului, din motivele invocate de reclamant (că la momentul validării rezultatelor alegerilor pe rolul instanței de judecată se afla o contestație neexaminată), este contrară prevederilor legale. Or, din prevederile art. 29 din Codul administrativ, rezultă că testul proporționalității este obligatoriu ori de câte ori sunt întrunite formal condițiile prevăzute de norma de drept material pentru a interveni într-un drept fundamental sau orice alt drept subiectiv. Respectiv, nu poate fi dispusă întârzierea confirmării alegerilor locale pe motive formale, cu atât mai mult că reclamantul a eșuat să demonstreze că validarea rezultatelor alegerilor, înainte de a fi emisă soluția irevocabilă pe marginea contestației aflate pe rolul instanței de judecată, ar reprezenta circumstanțe care pot răsturna concluzia autorității publice contestată la caz.

La 11 decembrie 2023, ora 10.02, prin intermediul poștei electronice, Stanciu Sergiu, concurent electoral din partea Partidului Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate” a depus recurs împotriva deciziei din 07 decembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei contestate, cu emiterea unei decizii noi privind admiterea integrală a acțiunii (f.d. 2-7 verso).

În motivarea recursului, Stanciu Sergiu, concurent electoral din partea Partidului Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate” și-a exprimat dezacordul cu decizia instanței de apel, reiterând circumstanțele de fapt și de drept expuse în contestație (cererea de chemare în judecată) și în cererea de apel motivată.

Suplimentar a notat că, actele administrative contestate sunt ilegale/neîntemeiate și care în mod vădit lezează drepturile și interesele lui Sergiu Stanciu (PP „PAS”), au fost în mod eronat interpretate de către instanțele de judecată ca fiind legale și acțiunile autorităților publice ca fiind corecte prin prisma Codului administrativ privind măsurile întreprinsă de autoritățile publice proporționale cu drepturile și libertățile afectate.

De asemenea a evidențiat că, o dispoziție legală nu poate fi ruptă din sistemul normativ din care face parte și nu poate opera în mod izolat, ci trebuie interpretată în coroborare cu celelalte dispoziții legale incidente care se completează una pe alta ca făcând parte dintr-un sistem juridic coerent. Astfel, la examinarea recursului urmează a fi reținute prevederile art. 17, 20, 22 alin. (1) și 189 alin. (1) din Codul administrativ. În sens contrar, consideră că se va crea o practică judiciară vicioasă, ilegală și periculoasă pentru un stat de drept, respectiv, Codul electoral nr.325/2022 ca și act normativ nou, urmează a fi consolidat printr-o practică judiciară electorală corectă, care să asigure cetățenii cu siguranța protecției drepturile și libertăților lor fundamentale.

În conformitate cu art. 244 alin. (1) din Codul administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

Conform art. 245 din Codul administrativ, recursul se depune la Curtea Supremă de Justiție în termen de două luni de la pronunțarea hotărârii sau a deciziei motivate, dacă legea nu stabilește un alt termen.

Totodată, potrivit art. 2 alin. (2) din Codul administrativ, anumite aspect ce țin de activitatea administrativă privind domenii specifice de activitate pot fi reglementate prin norme legislative speciale derogatorii de la prevederile prezentului cod numai dacă această reglementare este absolut necesară și nu contravine principiilor prezentului cod.

În conformitate cu art. 95 alin. (1) din Codul electoral, în perioada electorală, termenul general de depunere a contestațiilor este de 3 zile, care se calculează începând cu ziua următoare zilei în care a fost săvârșită acțiunea, a fost identificată inacțiunea sau a fost adoptată hotărârea.

În virtutea alineatului 8 al aceluiași articol, înaintarea acțiunilor în contencios administrativ, precum și exercitarea căilor de atac împotriva actelor judecătorești se efectuează în termenul stabilit la alin.(1).

Decizia Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată public la 01 decembrie 2023, și conform extrasului din poșta electronică, decizia instanței de apel a fost notificată recurentului la 07 decembrie 2023, ora 17.28.

Astfel, calea de atac în ordine de recurs a fost demarată în interiorul termenului legal.

Curtea Supremă de Justiție, la 11 decembrie 2023, ora 11.48, a expediat în adresa intimaților copia recursului declarat de Stanciu Sergiu, concurent electoral din partea Partidului Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate”, cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire și avizul de recepție, anexate la materialele dosarului.

La 12 decembrie 2023, ora, 10.12, prin intermediul poștei electronice, Comisia Electorală Centrală, în persoana Președintelui, Angelica Caraman a depus referință asupra recursului declarat de către Stanciu Sergiu, concurent electoral din partea

Partidului Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate”, reiterând menținerea punctului de vedere formulat în hotărârea nr. 1643 din 28 noiembrie 2023.

La 12 decembrie 2023, ora, 14.08, prin intermediul poștei electronice, Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale mun. Orhei nr. 25/1, în persoana Președintelui, Grigore Mîra a depus referință asupra recursului declarat de către Stanciu Sergiu, concurent electoral din partea Partidului Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate”, solicitând respingerea recursului și menținerea deciziei contestate.

Conform art. 247 din Codul administrativ, recursul considerat admisibil se examinează fără înștiințarea și audierea participanților la proces, cu excepția recursului în care se invocă întemeiat art.245¹ alin.(1) lit.b) și d). Completul poate decide și în alte cazuri invitarea participanților în ședință pentru a se pronunța cu privire la recursul considerat admisibil.

La caz, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție nu a considerat oportun de a cita participanții la proces pentru a se pronunța cu privire la problemele invocate în recurs, deoarece criticele recurentului, au fost expuse cu suficientă claritate.

Examinând materialele dosarului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul depus de Stanciu Sergiu, concurent electoral din partea Partidului Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate” urmează a fi admis, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 245¹ alin. (1) din Codul administrativ, recursul este admis dacă:

a) interpretarea legii din hotărârea sau decizia contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție;

b) prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție;

c) hotărârea sau decizia vizează drepturile persoanei care nu a fost atrasă în proces;

d) hotărârea sau decizia este arbitrară sau se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor;

e) a fost admis neîntemeiat un apel introdus tardiv;

f) instanța nu a fost compusă potrivit legii sau hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Conform art. 248 alin. (1) lit. d) din Codul administrativ, în urma examinării recursului, Curtea Supremă de Justiție adoptă una dintre următoarele decizii: admite recursul, casează integral decizia instanței de apel și trimite cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Potrivit art. 5 din Codul administrativ, activitatea administrativă reprezintă totalitatea actelor administrative individuale și normative, a contractelor administrative, a actelor reale, precum și a operațiunilor administrative realizate de autoritățile publice în regim de putere publică, prin care se organizează aplicarea legii și se aplică nemijlocit legea.

În corespundere cu art.12 din Codul administrativ, un act administrativ normativ este actul juridic subordonat legii adoptat, aprobat sau emis de o autoritate publică în baza prevederilor constituționale sau legale, care nu se supune controlului constituționalității și stabilește reguli de aplicare obligatorii pentru un număr

nedeterminat de situații identice.

Art. 17 din Codul administrativ prevede că, drept vătămat este orice drept sau libertate stabilit/stabilită de lege căruia/căreia i se aduce atingere prin activitate administrativă.

Conform prevederilor art. 20 alin. (1) din Codul administrativ, dacă printr-o activitate administrativă se încalcă un drept legitim sau o libertate stabilită prin lege, acest drept poate fi revendicat printr-o acțiune în contencios administrativ, cu privire la care decid instanțele de judecată competente pentru examinarea procedurii de contencios administrativ, conform prezentului cod.

În corespundere cu art.21 alin. (1) din Codul administrativ, autoritățile publice și instanțele de judecată competente trebuie să acționeze în conformitate cu legea și alte acte normative.

Reieșind din prevederile art.22 alin. (1) din Codul administrativ, autoritățile publice și instanțele de judecată competente cercetează starea de fapt din oficiu. Acestea stabilesc felul și volumul cercetărilor și nu sunt legate nici de expunerile participanților, nici de cererile lor de reclamare a probelor.

Prin prisma art.194 alin. (2) din Codul administrativ, în procedura de examinare a cererilor de recurs, hotărârile și deciziile contestate se examinează din oficiu în privința existenței greșelilor procedurale și aplicării corecte a dreptului material.

După cum denotă actele cauzei, la 25 noiembrie 2023, ora 23:23, Stanciu Sergiu a înaintat acțiune în contencios administrativ împotriva Consiliului Electoral de Circumscripție Electorală raională Orhei nr. 25 și Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale mun. Orhei nr. 25/1 cu privire la anularea Hotărârilor Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale mun. Orhei nr. 83 și 84 din 14 noiembrie 2023, Hotărârii nr. 248 din 19 noiembrie 2023 emisă de Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale Orhei nr. 25.

Fiind investită cu judecarea cauzei, prima instanță, prin hotărârea din 01 decembrie 2023 a Judecătoriei Orhei, sediul Central, acțiunea înaintată de Stanciu Sergiu, concurent electoral din partea Partidului Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate”, a fost respinsă ca neîntemeiată.

Judecând în ordine de apel, Curtea de Apel Chișinău prin decizia din 07 decembrie 2023 a respins apelul depus de Stanciu Sergiu, concurent electoral din partea Partidului Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate”, candidat la funcția de primar al municipiului Orhei, menținând hotărârea din 01 decembrie 2023 a Judecătoriei Orhei, sediul Central.

În susținerea soluției, Curtea de Apel Chișinău a reținut că, la 14 noiembrie 2023 în cadrul ședinței Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale nr.25/1, au fost examinate toate contestațiile pendinte la Consiliul electoral respectiv. Iar, conform procesului-verbal nr. 21 din 14.11.2023, s-a stabilit examinarea tuturor contestațiilor, fiind verificat de către membrii CECE mun. Orhei nr.25/1 dacă nu au parvenit alte contestații în adresa acestora, cu atât mai mult că la ședința Consiliului Electoral al Circumscripție Electorale Orhei a participat și observatorul național acreditat pentru alegerile locale generale din 05 noiembrie 2023, din partea organizației „Promo-Lex”, Railean Delia, care nu a semnalat careva încălcări.

Așa fiind, instanța de apel a considerat că prima instanță corect a reținut prevederile art. 29 din Codul administrativ. Reclamantul pretinde că organul electoral nu a fost în drept să valideze rezultatele alegerilor locale generale, atât timp

cât nu a fost finalizată examinarea contestațiilor de către instanțele de judecată. Însă, având ca bază prevederile art. 100 alin. (4) din Codul electoral, care stabilește expres că contestațiile depuse după încheierea votării se examinează concomitent cu procedura de centralizare și confirmare a rezultatelor alegerilor, inclusiv de validare a mandatelor candidaților aleși, instanța de apel a considerat că organele electorale au acționat conform prevederilor legale.

De asemenea, instanța de apel a apreciat că, prima instanță a ajuns la o concluzie corectă că anularea hotărârilor organului electoral privind confirmarea legalității alegerilor locale și validarea mandatelor aleșilor local și mandatului primarului, din motivele invocate de reclamant (că la momentul validării rezultatelor alegerilor pe rolul instanței de judecată se afla o contestație neexaminată), este contrară prevederilor legale. Or, din prevederile art. 29 din Codul administrativ, rezultă că testul proporționalității este obligatoriu ori de câte ori sunt întrunite formal condițiile prevăzute de norma de drept material pentru a interveni într-un drept fundamental sau orice alt drept subiectiv. Respectiv, nu poate fi dispusă întârzierea confirmării alegerilor locale pe motive formale, cu atât mai mult că reclamantul a eșuat să demonstreze că validarea rezultatelor alegerilor, înainte de a fi emisă soluția irevocabilă pe marginea contestației aflate pe rolul instanței de judecată, ar reprezenta circumstanțe care pot răsturna concluzia autorității publice contestată la caz.

Efectuând controlul judiciar al deciziei din 07 decembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, instanța de recurs constată că instanța de apel nu a elucidat toate circumstanțele importante cauzei, s-a abținut de a răspunde la toate întrebările de drept ridicate în fața sa, fapt prin ce a emis o hotărâre nemotivată.

În sensul art.219 alin. (1) din Codul administrativ, instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți.

Așadar, pentru a elucida aspectele abordate, instanța de recurs consideră că decizia instanței de apel trebuie să conțină: motivele concluziilor instanței de apel și referirea la legea guvernantă, precum și concluziile instanței de apel în urma examinării apelului.

La fel, instanța de recurs relevă că instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege. Niciun fel de probe nu au pentru instanța judecătorească o forță probantă prestabilită fără aprecierea lor. Fiecare probă se apreciază de instanță privitor la relevanța, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă și suficiența pentru soluționarea cauzei.

Ca rezultat al aprecierii probelor, instanța judecătorească este obligată să reflecte în hotărâre motivele concluziilor sale privind admiterea unor probe și respingerea altor probe, precum și argumentarea preferinței unor probe față de altele. Proba este declarată ca fiind veridică dacă instanța constată prin cercetare și comparare cu alte probe că datele pe care le conține corespund realității.

La acest capitol, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție remarcă că, instanțele ierarhic inferioare au ajuns la concluzia respingerii acțiunii fără a da o

apreciere faptului că, la 14 noiembrie 2023, ora 09.56, Judecătoria Orhei, sediul Central, a informat Consiliul electoral al circumscripției electorale Orhei cu privire la existența unei cauzei pendinte, reclamant fiind Stanciu Sergiu, concurent electoral din partea Partidului Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate”, ședința de judecată fiind numită pentru 16 noiembrie 2023, ora 09.00 (f.d. 82, 107, vol. I).

Sub acest aspect, instanța de recurs subliniază că, instanțele ierarhic inferioare urmau să constate dacă Consiliul electoral al circumscripției electorale municipale Orhei până la adoptarea hotărârii nr. 84 din 14 noiembrie 2023, a cunoscut despre informația enunțată mai sus. Or, aspectele date nu au fost verificate și analizate de către instanța de apel, aceasta limitându-se doar de a constata că instanța de fond corect a apreciat legalitatea actelor administrative contestate. Așa fiind, clarificarea acestor împrejurări devine inevitabilă întru stabilirea temeiniciei/netemeiniciei pretențiilor lui Stanciu Sergiu, concurent electoral din partea Partidului Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate”.

Prin urmare, ținând cont de cele relatate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că instanța de apel nu a cercetat deplin starea de fapt, nu a solicitat probe suplimentare necesare examinării complete și soluționării juste a litigiului, acțiuni, prin care a neglijat prevederile art. 219, 238 alin. (2) din Codul administrativ.

Instanța de recurs remarcă că, dreptul la un proces echitabil, garantat de art. 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, prezumă dreptul la o hotărâre motivată. Motivarea este o parte a hotărârii în care instanța judecătorească în mod obligatoriu își expune concluziile formulate în privința cauzei deferite spre soluționare.

Curtea reamintește că articolul 6 § 1 din Convenție implică, din partea „instanței”, obligația de a efectua o examinare efectivă a motivelor, a argumentelor și a probelor prezentate de către părți (a se vedea, printre multe altele, Perez v. Franța [MC], nr. 47287 / 99, § 80, CEDO 2004-I, și Loupas v. Grecia, nr. 21268/16, § 37, 20 iunie 2019), (cauza Capacchione v. Republica Moldova din 30 noiembrie 2021, § 19). De asemenea, ea reiterează jurisprudența sa constantă, potrivit căreia acest articol obligă instanțele să își motiveze deciziile sale. Întinderea obligației de motivare poate varia în funcție de natura deciziei și trebuie analizată în lumina circumstanțelor fiecărei cauze. Fără a necesita un răspuns detaliat la fiecare argument invocat de către un reclamant, această obligație presupune, totuși, că o parte la procedura judiciară poate aștepta un răspuns specific și explicit la acele argumente care sunt decisive pentru rezultatul procedurii în cauză (a se vedea, printre multe altele, Paixão Moreira Sá Fernandes v. Portugalia, nr. 78108/14, § 71, 25 februarie 2020 și cauzele citate în aceasta), (cauza Caraman v. Republica Moldova din 16 februarie 2021, § 23).

Din considerentele menționate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa integral decizia instanței de apel și de a restitui cauza spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să țină cont de circumstanțele constatate și să reexamineze cauza, adoptând o hotărâre legală, care să conțină răspunsuri la toate argumentele invocate în cererea de apel, cu respectarea normelor de drept material și procedural pertinente speței.

În conformitate cu art. 195, 247, 248 alin. (1) lit. d) și alin. (2) din Codul administrativ, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul depus de Stanciu Sergiu, concurent electoral din partea Partidului Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate”.

Se casează integral decizia din 07 decembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău și se restituie cauza de contencios administrativ, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de către Stanciu Sergiu, concurent electoral din partea Partidului Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate”, candidat la funcția de primar al municipiului Orhei împotriva Consiliului Electoral de Circumscripție Electorală raională Orhei nr. 25 și Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale mun. Orhei nr. 25/1, persoană terță Cociu Tatiana, concurent electoral din partea Partidul Politic „Forța de Alternativă și de Salvare a Moldovei”, candidat la funcția de primar în municipiul Orhei cu privire la anularea Hotărârii nr. 83 din 14 noiembrie 2023 a Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale mun. Orhei nr. 25/1 „cu privire la confirmarea legalității alegerilor locale generale din 05 noiembrie 2023, în circumscripția electorală mun. Orhei nr. 25/1 și validarea mandatului de primar al municipiului Orhei, raionul Orhei”, anularea Hotărârii nr. 84 din 14 noiembrie 2023 a Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale mun. Orhei nr. 25/1 „cu privire la confirmarea legalității alegerilor locale generale din 05 noiembrie 2023, în circumscripția electorală mun. Orhei nr. 25/1, raionul Orhei, validarea și atribuirea mandatelor de consilier și declararea candidaților supleanți în Consiliul municipal Orhei, raionul Orhei”, anularea Hotărârii nr. 248 din 19 noiembrie 2023 a Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale raională Orhei nr. 25 „cu privire la contestația din 15 noiembrie 2023 depusă de Sergiu Stanciu, concurent electoral din partea PP „Partidul Acțiune și Solidaritate”, la alegerile locale generale din 05 noiembrie 2023”, spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președinte, judecător

Aliona Miron

Judecători

Diana Stănilă

Ion Malanciuc